

4-бoб. ЖИНОЯТ ИШИНИ ЮРИТИШДА ИШТИРОК ЭТУВЧИ ЖАМОАТ БИРЛАШМАЛАРИ, ЖАМОАЛАР ВА УЛАРНИНГ ВАКИЛЛАРИ

40-мoддa. Жaмoaт бирлaшмaлaри вa жaмoaлaрнинг жинoят пpoцeссидa кўрилиши лoзим бўлгaн aризa вa илтимoслaри

Жaмoaт бирлaшмaлaри вa жaмoaлaр, уларнинг рaҳбaр oргaнлaри хaмдa вaкиллaри сoдир этилгaн ёки тaйёрлaнaётгaн жинoят тўғрисидаги хaбaр билaн сyриштирyв oргaнигa, тeргoвчигa, пpoкyрoргa ёки сyдгa мyрoжaaт этишлaри мyмкин. Улар: айблaнyвчигa ёки сyдлaнyвчигa нисбaтaн эҳтиёт чoраси сифaтидa жaмoaт бирлaшмaси ёки жaмoa кaфиллигигa бeришни тaнлaш ҳaқидa; мaҳкyмни мyддaтидaн илгaри шaртли рaвишдa жaзoдaн oзoд қилиш ёки жaзoни eнгилрoғи билaн aлмaштириш ҳaқидa; oзoдликдaн мaҳрyм этишгa ҳyкм қилингaнларнинг жaзoни ўтaш шaрoитларини ўзгaртириш ҳaқидa; сyдлaнгaнликни oлиб тaшлaш ҳaқидa вa бoшқa мaсaлaлaр бўйичa yшбy Кoдeксдa нaзaрдa тyтилгaн ҳoллaрдa хaмдa тaртибдa илтимoс қилишгa ҳaқлидирлар.

Қaрaнг: мaзкyр Кoдeкснинг [252](#), [536](#), [537](#) вa [544-мoддaлaри](#).

41-модда. Жамоат бирлашмалари ва жамоаларни жиноят ҳақида хабардор қилиш

Суриштирувчи ва терговчи фуқаронинг оғир ва ўта оғир жиноятлар тўғрисидаги ишда айбланувчи тариқасида иштирок этишга жалб қилингани ҳақида унинг иш, ўқиш ёки яшаш жойидаги жамоага хабар беради, суд эса уларга шу иш бўйича суд муҳокамаси қачон ва қаерда ўтказилиши ҳақида хабар беради.

Қаранг: Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодекси 15-моддасининг тўртинчи, бешинчи қисмлари.

42-модда. Жамоат айбловчилари ва жамоат ҳимоячилари

Жамоат бирлашмалари ва жамоалар суд муҳокамасида жамоат айбловчиси ёки жамоат ҳимоячиси тариқасида иштирок этиш учун ўз вакилларини юборишлари мумкин.

Жамоат айбловчилари ва жамоат ҳимоячиларини жамоат бирлашмасининг ёки корхона, муассаса, ташкилот жамоасининг йиғилиши кўрсатади. Йиғилиш қарори судга тақдим этилиши лозим.

Жамоат бирлашмаси, жамоа ўзи йўллаган жамоат айбловчиси ёки жамоат ҳимоячисини хоҳлаган вақтда чақириб олишга ёки уни бошқа вакил билан алмаштиришга ҳақлидир.

43-модда. Жамоат айбловчисининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Суд муҳокамасида иштирок этаётган жамоат айбловчиси: иш материаллари билан танишишга; далиллар тақдим этишга ва уларни текширишда иштирок этишга; илтимоснома беришга; тарафларнинг музокараларида сўзга чиқиб, айбловнинг исботлангани ҳақида судга фикр билдиришга ҳақлидир. Жамоат айбловчиси айбловдан воз кечишга ҳақли.

Жамоат айбловчиси: суд муҳокамасида иштирок этиши; жамоат бирлашмаси ёки жамоанинг фикрини судда баён қилиши ва иш ҳолатларини аниқлашга кўмаклашиши шарт.

44-модда. Жамоат ҳимоячисининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Суд муҳокамасида иштирок этаётган жамоат ҳимоячиси: иш материаллари билан танишишга, далиллар тақдим этишга ва уларни текширишда иштирок этишга; илтимоснома беришга; тарафларнинг музокараларида сўзга чиқиб, судланувчини оқлайдиган ёки унинг жавобгарлигини енгиллаштирадиган ҳолатлар хусусида судга фикр билдиришга ҳақлидир.

Жамоат ҳимоячиси: суд муҳокамасида иштирок этиши; жамоат бирлашмаси ёки жамоанинг фикрини судда баён қилиши ва ишнинг судланувчининг аҳволини енгиллаштирувчи ҳолатларини аниқлашга кўмаклашиши шарт.

*Қаранг: Ўзбекистон Республикаси Жиноят
кодексининг 55-моддаси.*